

LIBRE BELGIQUE, La, dagblad dat vanaf 1 januari 1884 verscheen onder de titel *Le Patriote* en vanaf 18 november 1918 tot heden onder de titel *La Libre Belgique*.

Le Patriote werd gesticht door de katholieke broers Victor en Louis Jourdain, die met hun krant in de context van de schoolstrijd een katholiek tegengewicht voor de liberale pers wensten te vormen. Na de katholieke verkiezingsoverwinning (1884) maakte het blad snel opgang; de oplage steeg binnen een half jaar van 6000 naar 10.000 exemplaren. Het blad publiceerde speciale edities over de schoolstrijd en gaf als goedkopere edities ook *Le National* (1891-1940) en *Le National bruxellois* (1894-1940) uit. Een andere uitgave was *Le Patriote illustré*. Tijdens de Eerste Wereldoorlog verdween *Le Patriote*. Het werd door V. Jourdain vervangen door *La Libre Belgique*, die uitgroeide tot de grootste clandestiene krant tijdens de bezetting met een maximum van 25.000 exemplaren. Beide broers Jourdain stierven in oktober 1918 en werden opgevolgd door hun zonen. Onder katholieke druk (onder anderen van kardinaal Désiré Mercier) nam de krant na de bevrijding de naam aan van de clandestiene uitgave. Er werden ook een Luikse volkseditie (*Le National liégoise*) en een Nederlandstalig geïllustreerde versie (*Het Huisgezin*) uitgegeven, beide tot 1940. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verscheen *La Libre Belgique* niet.

Directeur Paul Jourdain werd na zijn overlijden in 1954 opgevolgd door zijn neef Victor Zeegers, die de functie tot zijn dood in juni 1972 vervulde. De journalist Jean Daloze werd in 1973 de eerste hoofdredacteur die niet tegelijk ook directeur was. Op 28 december 1992 werd Jean Paul Duchateau benoemd tot hoofdredacteur. In december 1991 werd de groep Le Hodey met 99% van de aandelen meer-

derheidsaandeelhouder van de IPM-maatschappij die de krant uitgeeft.

La Libre Belgique had in 1970 een oplagecijfer van 170.000 exemplaren: 43,5% werd in Wallonië verkocht, 26,5% in Brussel en 30% in Vlaanderen. Volgens *De Brusselse Post* nam de krant in 1969 50.000 van de 57.000 in Vlaanderen verkochte Franstalige kranten voor haar rekening. In 1996 verkocht de krant gemiddeld iets minder dan 60.000 exemplaren per dag, en was ze nog steeds de meest gelezen Franstalige krant in Vlaanderen (12% van de oplage).

In haar programma van 1884 wilde de krant naar eigen zeggen terugkeren naar de beginselen van 1830; ze keerde zich tegen elke vorm van etatisme en collectivisme. Haar conservatieve filosofie berustte op de peilers Vorst, Vaderland en Geloof. De afkeer van overheidsinterventie was zo groot dat niet enkel liberalen en socialisten, maar ook de christen-democraten werden aangevallen. De krant kenmerkte zich door de scherpe polemische toon. De onvoorwaardelijke trouw aan de paus en de Kerk blijkt uit de houding van de krant tijdens het interbellum. Aanvankelijk steunde *La Libre Belgique* zowel de extreem-rechtse filosoof Charles Maurras als Rex van Léon Degrelle. Dit veranderde onmiddellijk na de veroordelingen door respectievelijk de paus en kardinaal Ernest-Joseph van Roey. Ook na de Tweede Wereldoorlog bleef de krant een rechts-katholiek, koningsgezind blad dat zich vooral naar de katholieke burgerij richtte. Omwille van de haast dogmatische unitaristische principes (**unitarisme**) viel de krant aanvankelijk ook zeer fel uit naar de V.B. Alhoewel dit unitaristische standpunt behouden bleef, nam de krant na verloop van tijd toch een meer soepele houding aan tegenover het staatshervormingsproces.

Naoorlogse thema's die felle reacties uitlokten waren de **Koningskwes**tie (pro-Leopold III), de schoolstrijd (katholiek) en 'Leuven Vlaams' (tegen de overheveling van Leuven-Frans naar Wallonië). Daarna bleef *La Libre Belgique* traditioneel katholieke en unitaristische waarden verdedigen; haar invloed en impact nam echter stelselmatig af.

LITERATUUR: Fidelis, *l'Histoire merveilleuse de La Libre Belgique*, 1919; – 'La mort de M. Paul Jourdain', in *La Libre Belgique* (30 december 1954); – 'Notre septante-cinquième anniversaire', in *La Libre Belgique* (19 december 1958); – 'De Franse en Vlaamse pers in ons land', in *De Brusselse Post* (15 januari en 15 februari 1959); – F. Verleyen, 'De Belgische dagbladpers', in *De Standaard* (5 en 7-8 februari 1970); – J. Gol, *Le Monde de la presse en Belgique*, 1970; – 'La Libre Belgique', in *Pan* (25 augustus 1971); – J.F. Bastin, *Le phénomène Libre Belgique*, 1972; – 'La radioscopie de La Libre Belgique', in *La Libre Belgique* (14 maart 1972); – G. Daloze, 'Le groupe le Hodey devient notre actionnaire majoritaire', in *La Libre Belgique* (19 december 1991); – P. Stéphany, *La Libre Belgique. Histoire d'un Journal Libre 1884-1996*, 1996; – P. Stouthuysen, 'La Libre Belgique – Een redactie op pantoffels. Een mooi stuk persgeschiedenis', in *De Standaard der Letteren* (2 januari 1997); – E. de Bens, *De pers in België*, 1997.

NICO WOUTERS